

Gál Csaba ny. ezredes:

KATONAI ÉS HADITECHNIKAI HÍREK, INFORMÁCIÓK A NAGYVILÁGBÓL

A SZERZŐRŐL:

Gál Csaba ny. ezredes, katonai szakíró (ORCID: 0000-0003-3881-8054; MTMT: 10087274)

AZ AMERIKAI FEGYVEREXPORT JELENTŐSEN NŐTT 2022-BEN

Az Amerikai Egyesült Államok és a külföldi kormányok közötti fegyvereladások a 2022-es költségvetési évben közel 51,9 Mrd USD-t tettek ki, szemben az egy évvel korábbi 34,8 Mrd USD értékkel.¹ A mintegy 49%-os növekedésben jelentős szerepet játszott, hogy Washington európai szövetségesei növelték fegyvervásárlásukat Oroszország ukrajnai inváziója miatt. A közvetlen, vagyis a vállalatoktól a kormányok felé irányuló fegyvervásárlások volumene szintén nőtt, és elérte a 153,7 Mrd USD-t, ami 50,3 Mrd USD növekedést jelent. Az ukrajnai háború mellett Kína távol-keleti politikája is befolyásolta az amerikai fegyvereladásokat, így 2022-ben az egyik legnagyobb megrendelést Indonézia adta, az Amerikai Egyesült Államok például jóváhagyta számára 36 db Boeing gyártmányú F–15ID típusú repülőgép és kapcsolódó felszerelések vásárlását 13,9 Mrd USD értékben. Az amerikai Külügyminisztérium 1,1 Mrd USD értékben hagyott jóvá Tajvan számára fegyvervásárlást, többek között 60 db Harpoon hajó elleni rakéta és 100 db Sidewinder levegő-levegő osztályú rakéta eladását. Európában néhány nappal az orosz invázió előtt Lengyelország 250 db M1 Abrams harckocsit rendelt 6 Mrd USD értékben. Németország júliusban 8,4 Mrd USD értékben rendelt F–35 típusú repülőgépeket, lőszereket és kapcsolódó felszereléseket arra hivatkozva, hogy a NATO-n belül egységre van szükség, és ez a típus hiteles elrettentő eszközt jelent Oroszország számára. Az elmúlt évben Szaúd-Arábia 300 db rakétát rendelt a Patriot rendszerei, valamint az Egyesült Arab Emírségek 96 db rakétaüteget a ballisztikus rakétavédelmi rendszere számára 3, illetve 2,2 Mrd USD értékben. A felsorolás nem teljes, de megemlítendő, hogy az Amerikai Egyesült Államok egy év alatt közel 27 Mrd USD értékű fegyverzettel, felszereléssel és egyéb hadieszközzel támogatta Ukrajnát.

AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK NÖVELI KATONAI JELENLÉTÉT A FÜLÖP-SZIGETEKEN

Lloyd Austin amerikai védelmi miniszter január 30-án Dél-Koreából a Fülöp-szigetekre utazott, ahol az amerikai katonai jelenlét növeléséről tárgyalt.² Az elért megállapodás értelmében az Amerikai Egyesült Államok további négy, „stratégiai jelentőségű” bázisra telepíthet katonákat, hogy segítsen elriasztani Kínát Tajvan és a Dél-kínai-tenger kapcsán

¹ Joe Gould: US arms export approvals soared in 2022. Defense News, 25. 01. 2023. <https://www.defensenews.com/pentagon/2023/01/25/us-arms-export-approvals-soared-in-2022/> (Letöltés időpontja: 2023. 02. 05.)

² Jim Gomez: US, Philippines agree to larger American military presence. AP, 02. 02. 2023. <https://apnews.com/article/politics-district-of-columbia-lloyd-austin-philippines-china-5a7e51e66e71566ce93e0849b94efc26> (Letöltés időpontja: 2023. 02. 05.)

erősödő agresszív viselkedésétől. A felek közös nyilatkozatban erősítették meg elszántságukat a védelmi együttműködés erősítését illetően, különösen a kiképzés, a közös gyakorlatok és az interoperabilitás javítása terén. Ennek érdekében az amerikai kormány 80 millió USD-t biztosít öt, a 2014-ben kötött védelmi együttműködésben már részt vevő bázis infrastrukturális létesítményeinek korszerűsítésére. Ifjabb Ferdinand Marcos jelenlegi elnök elődje, Rodrigo Duterte alatt Manila és Washington kapcsolata megromlott – már az amerikai erők távozásra történő felszólítása is felmerült –, majd Kamala Harris amerikai alelnök 2022. novemberi manilai látogatásával elkezdődött a kapcsolatok helyreállítása. Régebben jelentős amerikai haditengerészeti és légibázis is volt az országban, de azok szerződéseinek meghosszabbítását a helyi törvényhozás elutasította, és a bázisokat az 1990-es évek elején bezárták. Az amerikai csapatok 1999-ben tértek vissza közös gyakorlatok végrehajtására mint „látogató erők”. A Fülöp-szigeteki alkotmány nem teszi lehetővé külföldi erők által állandó bázisok fenntartását és helyi harcokba történő bevonását.

AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK FONTOLGATJA KÖZEPES HATÓTÁVOLSÁGÚ RAKÉTÁK TELEPÍTÉSÉT JAPÁNBA

Egy, a kétoldalú kapcsolatokat ismerő személyre hivatkozó újság szerint az Amerikai Egyesült Államok kormánya közepes hatótávolságú rakéták telepítését javasolta Japán területén – válaszul Kínának a Kelet- és a Dél-kínai-tenger kapcsán folytatott agresszív politikájára.³ Tokió komoly tárgyalásokat fog folytatni arról, hogy az országban jelen lévő amerikai erők nagy hatótávolságú hiperszonikus fegyverekkel és Tomahawk csapásmérő robotrepülőgépekkel is rendelkezhessenek. Az eszközök telepítési helyéről még folynak a találgatások, de az újság az ország harmadik legnagyobb, a délnyugaton található Kjúszú-szigetet nevezi meg legvalószínűbb helyszíneként. Japán és az Amerikai Egyesült Államok a Kelet-kínai-tengert a Csendes-óceán nyugati részétől elválasztó szigetek megerősítésére törekszik, mert azok közel vannak Tajvanhoz.

NORVÉGIA LEOPARD HARCKOCSIKAT VÁSÁROL

A norvég kormány március elején közleményben jelentette be, hogy döntött 54 db Leopard 2 típusú harckocsi beszerzéséről, azzal a kiegészítéssel, hogy a későbbiekben további 18 db beszerzése is megtörténhet.⁴ Az első harckocsik leszállítása a jelenlegi tervek szerint 2026–2031 között történik. A beszerzés célja a haderő képességeinek javítása, valamint a 2001-ben használtan vásárolt, már cserére szoruló harckocsik kiváltása. Jonas Gahr Støre norvég miniszterelnök szerint az új harckocsik vásárlása kiemelten fontos a haderő számára, emellett a jelenlegi biztonsági helyzetben fokozottan hangsúlyos az európai védelmi együttműködés, valamint a német eszközök beszerzésével országa a szomszédaival és a szoros szövetségeivel azonos típusú harckocsival fog rendelkezni, továbbá így szorosabb biztonságpolitikai

³ U.S. weighs deploying medium-range missiles to U.S. forces in Japan: report. Japan Today, 06. 02. 2023. <https://japantoday.com/category/politics/washington-weighing-deploying-medium-range-missiles-to-u.s.-forces-in-japan-sankei> (Letöltés időpontja: 2023. 02. 07.)

⁴ Norway strengthens the Armed Forces through purchase of new tanks. Government.no, 02. 03. 2023. <https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/norway-strengthens-the-armed-forces-through-purchase-of-new-tanks/id2961879/> (Letöltés időpontja: 2023. 02. 05.)

kapcsolatok jönnek létre Németországgal. A harcocsibeszerzés költségkerete 19,7 Mrd NOK.⁵ Ez az ügylet csak a haderőfejlesztés egy része, tavasszal várható egy szélesebb körű, a katonai vezetés által készítendő ajánlás előterjesztése a szárazföldi erőkkal kapcsolatban, amely várhatóan a nagy távolságú precíziós csapásmérési képesség kialakítását is tartalmazni fogja.

A LETT VÉDELMI KÖLTSÉGVETÉS HAMAROSAN ELÉRHETI A GDP 3%-ÁT

Ināra Mūrniece lett védelmi miniszter február közepén bejelentette, hogy az ország katonai kiadásai a tervezettnél korábban elérhetik a GDP 3%-át.⁶ Ennek oka, hogy várhatóan még tavasszal aláír egy szerződést, melynek keretében Lettország hajók elleni csapásmérő robotrepülőgépeket (NSM⁷) és 6 db nagy mobilitású rakétatüzérségi rendszert (HIMARS⁸) vásárol. Elmondása szerint minisztériumában jelenleg három program végrehajtása van folyamatban, amelyekkel felgyorsíthatják az ország védelmi képességeinek a megerősítését: az ellenséges hajókkal szembeni partvédelmi rendszer megerősítése, a tüzérség korszerűsítése és a közepes hatótávolságú légvédelmi rendszer fejlesztése. Az eredeti tervek alapján a védelmi költségvetés 2027-ben érné el a GDP 3%-át, de a miniszter szerint a gyorsított ütemű fejlesztésekhez szükséges beszerzések miatt ez korábban megtörténhet. A balti államok – az ukrajnai háború tapasztalatai alapján – jelentősen fejlesztik tüzérségi rendszereiket. 2022 decemberében Észtország 6 db, Litvánia pedig 8 db HIMARS beszerzéséről írt alá megállapodást. Az NSM horizonton túli tengeri célokat is támadhat, amelyeket néhány méterrel a vízfelszín felett repülve közelít meg. Lettország 2023-as védelmi költségvetése közel 1 Mrd USD, a GDP 2,25%-a.

DÉL-KOREAI HARC REPÜLŐGÉPEK A LENGYEL LÉGIERŐBEN

Lengyelország 2022 vége felé megrendelt 12 db dél-koreai FA–50 típusú könnyű harci repülőgépet – a tervezett 48 darabból – 705 millió USD értékben, ami fedezi a kiképzést, a logisztikai csomagot és a műszaki támogatást is.⁹ A repülőgépek leszállításának elkezdése 2023 harmadik negyedévében várható a Mińsk Mazowiecki légibázisra, ahol a repülőszimulátor 2024-ben lesz üzemképes. Már folyamatban van az infrastruktúra korszerűsítése és új hangárok építése. 2023 januárjában megkezdődött négy lengyel repülőgépvezető kiképzése Dél-Koreában. Egy hónapos tantermi képzést 23 hetes gyakorlati képzés követ T–50 típusú kiképző repülőgépen, illetve szimulátoron. A következő négy pilóta – köztük egy nő – április elején kezdi meg a hasonló összetételű kiképzést. Közben a leendő műszaki-kiszolgáló személyzet is megkapja a repülőgépek üzemeltetéséhez szükséges felkészítést. A további 36 db repülőgép leszállítása várhatóan 2025–2028 között történik, azok költsége tervezetten 2,3 Mrd USD. A repülőgép lengyel változatában fázisvezérelt antennarácscsal működő

⁵ Kb. 1,7 Mrd EUR. <https://wise.com/hu/currency-converter/nok-to-eur-rate> (Letöltés időpontja: 2023. 03. 13.)

⁶ Jaroslaw Adamowski: Latvia to boost defense spending with naval missile, HIMARS. Defense News, 14. 02. 2023. <https://www.defensenews.com/global/europe/2023/02/14/latvia-to-boost-defense-spending-with-naval-missile-himars-deals/> (Letöltés időpontja: 2023. 02. 25.)

⁷ Naval Strike Missile.

⁸ High Mobility Artillery Rocket Systems.

⁹ Bartosz Glowacki: KAI unveils first FA-50 for Polish air force order. Flight Global, 10. 03. 2023. <https://www.flightglobal.com/defence/kai-unveils-first-fa-50-for-polish-air-force-order/152423.article> (Letöltés időpontja: 2023. 03. 17.)

radarberendezés lesz, de azok leszállítására még várni kell. Ezekkel a radarokkal alkalmazhatók lesznek az AIM-120 korszerű közepes hatótávolságú levegő-levegő osztályú rakéták (AMRAAM¹⁰). A lengyelek fontolgatják dél-koreai fejlesztésű siklóbombák beszerzését is, melyek a harci részt – egy Mk82 típusú bombát – akár 70 km távolságra is eljuttathatják, és a GPS segítségével az eszköz időjárési viszonyoktól függetlenül nagy pontossággal célba talál.

IRÁN KORSZERŰ OROSZ REPÜLŐGÉPEKET VÁSÁROL

Sajtóinformáció szerint létrejött a megállapodás, amely alapján Irán Szu-35 típusú vadászrepülőgépeket vásárol Oroszországtól.¹¹ A szankciókkal sújtott Irán légierije már régóta jelentős nehézségekkel küszködik, hogy előregedett repülőgép-állományát hadra fogható állapotban tartsa, illetve elláthassa elegendő mennyiségű pótalkatrésszel. 2020 októberében lejárt az Iránnal szemben az ENSZ BT 2231-es határozata¹² által életre hívott, a hagyományos fegyverek vásárlására vonatkozó korlátozás, és Oroszország már akkor bejelentette, hogy kész eladni Szu-35 repülőgépeket, amelyek műszakilag elfogadhatók voltak Irán számára. Teherán az elmúlt évben erős kapcsolatokat épített ki Moszkvával különböző ágazatokban, köztük katonai területen, amit az Ukrajna ellen bevetett Sahed-136 típusú „kamikaze” drónok leszállítása is bizonyít. 2022. decemberi amerikai értesülések már valószínűsítették, hogy Oroszország 2023-ban elad Iránnak vadászrepülőgépeket, mert már képzett ki iráni pilótákat erre a típusra. Ezzel Teherán jelentősen megerősítene légierijét a szomszédjaihoz képest. Az iráni légierő főleg szovjet eredetű MiG és Szuhaj típusú vadászrepülőgépekkel rendelkezik, és van néhány kínai repülőgépe – például F-7 –, valamint még az 1979-es iszlám forradalom előtti beszerzésű amerikai F-4 és F-5 vadászrepülőgépe is. A megállapodás részletei egyelőre nem ismeretesek.

AZ AMERIKAI HADITENGERÉSZET NÉGY SZÁRAZDOKKBAN FELFÜGGESZTETTE A JAVÍTÁSI MUNKÁLATOKAT

Január végén az Amerikai Egyesült Államok Haditengerészete földrengésveszély miatt felfüggesztette a tengeralattjárók javítási munkálatait négy, Washington államban lévő szárazdokban.¹³ A felfüggesztés Bremertonban három, Bangorban egy szárazdokkot érint. A létesítmények egyelőre nincsenek közvetlen veszélyben, de több mint 100 szakértő vizsgálja majd meg a szárazdokkokat, hogy megállapítsák a veszély tényleges mértékét, illetve kidolgozzák azok további használatának esetleges korlátozásait. Az aggodalmakat nemrég egy „szeizmikus tanulmány” eredményei váltották ki, melyet a négy szárazdokk tervezett felújításának előkészítése keretében készítettek, hogy azokat hosszú távon használhassák a jövőben. A tanulmány egy későbbi esetleges jelentős földrengés esetében felmerülő problémákat talált. Ezért a haditengerészet további intézkedéseket tesz a hajógyári munkaerő,

¹⁰ Advanced Medium-Range Air-to-Air Missile.

¹¹ Iran says finalized deal to buy Sukhoi Su-35 fighter jets from Russia. AFP, 11. 03. 2023. <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2023/03/11/Iran-says-finalized-deal-to-buy-Sukhoi-Su-35-fighter-jets-from-Russia> (Letöltés időpontja: 2023. 03. 11.)

¹² Resolution 2231 (2015). UNSC, 20. 07. 2015. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/225/27/PDF/N1522527.pdf?OpenElement> (Letöltés időpontja: 2023. 03. 18.)

¹³ Justin Katz: Navy suspends work at 4 dry docks over earthquake concerns. Breaking Defense, 27. 01. 2023. <https://breakingdefense.com/2023/01/navy-suspends-work-at-4-dry-docks-over-earthquake-concerns/> (Letöltés időpontja: 2023. 02. 05.)

a tengerészek, a helyi lakosság, a környezet és a tengeralattjárók biztonságának további erősítése érdekében. Az ideiglenes leállás nem eredményezi a szárazdokokban dolgozó 14 ezer fős létszám csökkenését. Jonathan Rucker ellentengernagy, a program vezetője szerint az amerikai tengeralattjárókon végzett munkák mintegy 30%-a nem betervezett tevékenység. A munkálatok felfüggesztése addig tart, amíg a szakértők nem készítik el javasolataikat.

IZRAELI HADIIPARI CÉG IRODÁT NYITOTT AZ EGYESÜLT ARAB EMÍRSÉGEKBEN

Az Egyesült Arab Emírségekben rendezett nemzetközi védelmi kiállítás (IDEX 2023) margóján az izraeli Rafael hadiipari vállalat február 16-án bejelentette, hogy irodát nyit a fogadó országban.¹⁴ A vállalat vezetése arra számít, hogy az új iroda elősegíti majd a régióban rejlő lehetőségek feltárását, kapcsolatok kiépítését a kormányokkal, az ügyfelekkel és a védelmi iparág vezetőivel. A történelmi riválisok számára régebben elképzelhetetlen volt hadiipari kapcsolatok kialakítása Izrael és az arab országok között, de az Ábrahám-egyezmény¹⁵ 2020-ban történt aláírása óta több Öböl menti országgal – és különösen az Egyesült Arab Emírségekkel – történtek lépések a védelmi együttműködésben. 2022 októberében az Emírségek először telepítettek egy izraeli Barack légvédelmi rendszert, 2023 februárjában pedig egy emírségi hadiipari konzern bejelentette, hogy beruház egy izraeli légiforgalmi irányítási rendszerbe.

OROSZ VÁLLALATOK KÖZEL-KELETI HADIIPARI PARTNEREKET KERESNEK

Orosz hadiipari vállalatok is megjelentek az Egyesült Arab Emírségekben rendezett IDEX 2023 nemzetközi védelmi kiállításon, bár nevesítve a hivatalos kiállítói listán nem szerepeltek, viszont külön pavilonjuk volt.¹⁶ Alekszander Mihejev, a Roszoboronexport hadiipari külkereskedelmi vállalat egyik vezetője a TASzSz orosz hírügynökségnek elmondta, hogy vállalata aktívan tevékenykedik a közel-keleti államokban azon, hogy elfogadható ajánlatokat tegyen technológiai transzferre, közös fejlesztésekre fejlett technológiájú termékek (például a Szu-75 Checkmate típusú ötödik generációs könnyű harcászati repülőgéphez hasonló) – köztük légvédelmi, haditengerészeti és szárazföldi eszközök – esetében. Szakértők szerint orosz vállalatok jelenléte az IDEX-en érdekes teszt az orosz haditechnikai eszközök számára azt követően, hogy azok hogyan szerepeltek az ukrajnai harcokban. Azok gyenge teljesítménye megrendítette az Oroszországba mint fegyverszállítóba vetett nemzetközi bizalmat, ugyanakkor az oroszok jelenléte az IDEX-en lehet egy módja annak, hogy megpróbálják visszaszerezni az elmúlt évben elvesztett lendületet, különösen a közel-keleti, az ázsiai

¹⁴ Lee Ferran: Israeli defense firm Rafael opens first office in United Arab Emirates. Breking Defense, 16. 02. 2023. <https://breakingdefense.com/2023/02/israeli-defense-firm-rafael-opens-first-office-in-united-arab-emirates/> (Letöltés időpontja: 2023. 02. 20.)

¹⁵ Amerikai közvetítéssel született megállapodás Izrael és az Emírségek között a diplomáciai kapcsolatok felvételéről és egyéb kérdésekről. Lásd Békemegállapodást kötött Izrael és az Egyesült Arab Emírségek. Hvg.hu, 2020. 08. 13. https://hvg.hu/vilag/20200813_Bekemegallapodast_kotott_Izrael_es_az_Egyesult_Arab_Emirsegek (Letöltés időpontja: 2023. 03. 14.)

¹⁶ Agnes Helou: Russian firm eyes options in Middle East for 'joint production' of tech, including 5th-gen fighters. Breaking Defense, 20. 02. 2023. <https://breakingdefense.com/2023/02/russian-firm-eyes-options-in-middle-east-for-joint-production-of-tech-including-5th-gen-fighters/> (Letöltés időpontja: 2023. 02. 25.)

és az afrikai regionális piacokon, amelyek amúgy is az orosz kereskedelmi és diplomáciai kapcsolatok középpontjában álltak. Az Öböl államai szemszögéből az is elképzelhető, hogy – mivel nem férnek hozzá például a legújabb fejlesztésű repülőgépekhez (például az F-35-höz) és más élvonalbeli elektronikai hadviselési termékekhez – ismét érdeklődést mutatnak az orosz alternatívák iránt. Az oroszok több mint 200 haditechnikai eszközt, illetve azok makettjeit mutatták be a február 19–24 között rendezett IDEX 2023 kiállításon.¹⁷

SZERBIA RÉSZVÉTELE AZ IDEX KIÁLLÍTÁSON

Alekszandar Vucsics szerb elnök váratlanul megjelent az Abu-Dzabiban megrendezett IDEX nemzetközi védelmi kiállításon, ahol első alkalommal két szerb vállalat is kiállította termékeit.¹⁸ A hazai és az emirátusi piacon már bemutatkozott belgrádi PR-DC vállalat IKA Bomber multikoptere 12 db, légbombaként használható 60 mm-es M73 típusú aknagránátot hordozhat. Egy kisebb, négyrotoros változat csak egy bombát szállíthat, és még hat hónap kell a hadrafoghatóságáig. Ebből az eszközből a vállalat öt éven belül évi 10 ezer darab legyártását tervezi. A másik szerb kiállító a Jugoimport volt, amely az Obad típusú négyrotoros drónt mutatta be, amely mintegy 50 kg hasznos terhet – például 4×60 mm M80, vagy 2×90 mm M79 páncéltörő rakétát, vagy 2×120 mm aknagránátot – hordozhat. Az Obad felszállótömege 120 kg, hatósugara 5 km, repülési időtartama 15–20 perc 45 km/h sebességgel. Vucsics elnök február 21-én bejelentette, hogy országa az Egyesült Arab Emírségekben gyártott „kamikaze” drónokat vásárol, ezzel a drónok első külföldi felhasználója lesz. A megállapodás aláírása a szerb Védelmi Minisztérium és az Edge konszern képviselői által 24-én történt meg.¹⁹ Az RW-24 típusú drónokat – amelyeket a szaksajtó a *loitering munition*²⁰ kategóriába sorol – a gyártó Halcon vállalat fél éven belül kezdi leszállítani. Tömege 45 kg, ebből 8 kg a harci fej. Vetőcsőből indítható, előkészítési ideje nem éri el a 20 percet. Ezzel a szerb haderő képességei jelentősen nőnek, olyan eszközzel fog rendelkezni, amelyet eddig kevés európai országban rendszeresítettek. Az RW-24 beszerzése lökést adhat hasonló eszközök hazai fejlesztésének is.

A SZOMÁLIAI HADERŐ KÜLFÖLDI KIKÉPZÉSRE KÜLDI KATONÁIT

Január 26-án Hussein Sheik-Ali, Szomália elnökének biztonsági tanácsadója egy interjúban elmondta, hogy a haderő több ezer újonca kap kiképzést a térség országában.²¹ Januárban

¹⁷ Rosoboronexport to present 200 samples of weapons at IDEX in UAE. TASS, 16. 02. 2023. <https://tass.com/defense/1577167> (Letöltés időpontja: 2023. 03. 15.)

¹⁸ Elisabeth Gosselin-Malo: Serbia, UAE cozy up over tiny drone bombers. Defense News, 22. 02. 2023. <https://www.defensenews.com/global/mideast-africa/2023/02/22/serbia-uae-cozy-up-over-tiny-drone-bombers/> (Letöltés időpontja: 2023. 03. 05.)

¹⁹ Rade Dragović: „KAMIKAZE” IZ EMIRATA DAJU KRILA I NAŠEM „GAVRANU”: Potpisan ugovor o kupovini dronova „ubica” – čak četiri sata može da čeka metu. Vesti, 25. 02. 2023. <https://www.novosti.rs/drustvo/vesti/1207947/najnovije-vesti-dron-samoubica-vojska-srbije-ujedinjeni-arapski-emirati> (Letöltés időpontja: 2023. 03. 15.)

²⁰ Az angol kifejezésre még nincs kialakult magyar terminológia. Olyan repülőeszközről van szó, amely hosszabb ideig – az RW-24 esetében maximum négy óráig – képes a célterület felett repülni, járőrözni, miközben megsemmisítendő célokat keres, vagyis vadászik. Tömegesen alkalmazva jelentős megsemmisítő hatásuk lehet.

²¹ Harun Maruf: Exclusive: Somali Army Recruits Abroad for Training. Voice of Africa, 31. 01. 2023. <https://www.voaafrica.com/a/exclusive-somali-army-recruits-abroad-for-training/6942213.html> (Letöltés időpontja: 2023. 02. 05.)

Eritreába és Ugandába küldtek 3-3 ezer katonát kiképzésre, és hamarosan ugyanennyi indul Etiópiába és Egyiptomba. A tervek szerint 2023-ban összesen 15 ezer katonát képeznek ki külföldön. Az országban 2022. április 1-je óta működik az Afrikai Unió átmeneti katonai, rendőri és civil missziója (ATMIS²²), melyben a katonák létszáma 2022 végén meghaladta a 18 500 főt.²³ Az ATMIS tervezett kivonását/megszűnését 2024 decemberére tervezik. A helyi haderőnek addigra fel kellene számolnia az al-Sabab terrorszervezet országban működő erőit, valamint meg kellene erősödnie annyira, illetve el kellene érnie a 24 ezres létszámot, hogy az ATMIS nyugodtan befejezhesse tevékenységét, és azt követően a szómáliai haderő és rendőrség szavatolhassa a biztonságot. A folyamat a tervezettnél lassabban halad, ezért a kormány azt kérte az ATMIS vezetésétől, hogy fél évvel halassza el a katonai kontingens 2022 decemberére tervezett 2 ezer fős csökkentését. Eritreából nemrég tért vissza 5 ezer, ott kiképzett katona. A biztonsági tanácsadó szerint 2024 nyarára teljesen megtisztítják az országot az al-Sabab tagjaitól, és 2024 végére a kormány rendelkezni fog 24 ezer kiképzett és jól felszerelt katonával.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Adamowski, Jaroslaw: *Latvia to boost defense spending with naval missile, HIMARS*. Defense News, 14. 02. 2023. <https://www.defensenews.com/global/europe/2023/02/14/latvia-to-boost-defense-spending-with-naval-missile-himars-deals/>
- ATMIS. <https://atmis-au.org/>
- Béke megállapodást kötött Izrael és az Egyesült Arab Emírségek. Hvg.hu, 2020. 08. 13. https://hvg.hu/vilag/20200813_Bekemegallapodast_kotott_Izrael_es_az_Egyesult_Arab_Emirsegek
- Dragović, Rade: „KAMIKAZE” IZ EMIRATA DAJU KRILA I NAŠEM „GAVRANU”: Potpisan ugovor o kupovini dronova „ubica” – čak četiri sata može da čeka metu. Vesti, 25. 02. 2023. <https://www.novosti.rs/drustvo/vesti/1207947/najnovije-vesti-dron-samoubica-vojska-srbije-ujedinjeni-arapski-emirati>
- Ferran, Lee: *Israeli defense firm Rafael opens first office in United Arab Emirates*. Breking Defense, 16. 02. 2023. <https://breakingdefense.com/2023/02/israeli-defense-firm-rafael-opens-first-office-in-united-arab-emirates/>
- Glowacki, Bartosz: *KAI unveils first FA-50 for Polish air force order*. Flight Global, 10. 03. 2023. <https://www.flightglobal.com/defence/kai-unveils-first-fa-50-for-polish-air-force-order/152423.article>
- Gomez, Jim: *US, Philippines agree to larger American military presence*. AP, 02. 02. 2023. <https://apnews.com/article/politics-district-of-columbia-lloyd-austin-philippines-china-5a7e51e66e71566ce93e0849b94efc26>
- Gosselin-Malo, Elisabeth: *Serbia, UAE cozy up over tiny drone bombers*. Defense News, 22. 02. 2023. <https://www.defensenews.com/global/mideast-africa/2023/02/22/serbia-uae-cozy-up-over-tiny-drone-bombers/>
- Gould, Joe: *US arms export approvals soared in 2022*. Defense News, 25. 01. 2023. <https://www.defensenews.com/pentagon/2023/01/25/us-arms-export-approvals-soared-in-2022/>

²² African Union Transition Mission in Somalia.

²³ ATMIS. <https://atmis-au.org/> (Letöltés időpontja: 2023. 03. 12.)

- Helou, Agnes: *Russian firm eyes options in Middle East for 'joint production' of tech, including 5th-gen fighters*. Breaking Defense, 20. 02. 2023. <https://breakingdefense.com/2023/02/russian-firm-eyes-options-in-middle-east-for-joint-production-of-tech-including-5th-gen-fighters/>
- Iran says finalized deal to buy Sukhoi Su-35 fighter jets from Russia. AFP, 11. 03. 2023. <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2023/03/11/Iran-says-finalized-deal-to-buy-Sukhoi-Su-35-fighter-jets-from-Russia>
- Katz, Justin: *Navy suspends work at 4 dry docks over earthquake concerns*. Breaking Defense, 27. 01. 2023. <https://breakingdefense.com/2023/01/navy-suspends-work-at-4-dry-docks-over-earthquake-concerns/>
- Maruf, Harun: *Exclusive: Somali Army Recruits Abroad for Training*. Voice of Africa, 31. 01. 2023. <https://www.voaafrica.com/a/exclusive-somali-army-recruits-abroad-for-training/6942213.html>
- Norway strengthens the Armed Forces through purchase of new tanks. Government.no, 02. 03. 2023. <https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/norway-strengthens-the-armed-forces-through-purchase-of-new-tanks/id2961879/>
- Resolution 2231 (2015). UNSC, 20. 07. 2015. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/225/27/PDF/N1522527.pdf?OpenElement>
- Rosoboronexport to present 200 samples of weapons at IDEX in UAE. TASS, 16. 02. 2023. <https://tass.com/defense/1577167>
- U.S. weighs deploying medium-range missiles to U.S. forces in Japan: report. Japan Today, 06. 02. 2023. <https://japantoday.com/category/politics/washington-weighing-deploying-medium-range-missiles-to-u.s.-forces-in-japan-sankei>
- <https://wise.com/hu/currency-converter/nok-to-eur-rate>